IX kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji do Spraw Unii Europejskiej (nr 15)**

z dnia 13 lutego 2020 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji do Spraw Unii Europejskiej (nr 15)

13 lutego 2020 r.

Komisja do Spraw Unii Europejskiej, obradująca pod przewodnictwem posła **Stanisława Tyszki (PSL-Kukiz15)**, przewodniczącego Komisji, rozpatrzyła:

I. informację o dokumentach, w stosunku do których prezydium wnosi o niezgłaszanie uwag: COM(2020) 17, 28 (art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 8 października 2010 r. o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej); COM(2020) 6, 21 (art. 151 ust. 1 regulaminu Sejmu z uwzględnieniem art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 8 października 2010 r. o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej),

II. wniosek prezydium Komisji w sprawie powołania podkomisji stałej,

III. w trybie art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 8 października 2010 r. o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej informację o stanowisku, jakie Rada Ministrów ma zamiar zająć podczas rozpatrywania projektów aktów prawnych UE na posiedzeniu Rady ds. Konkurencyjności (27 i 28 lutego 2020 r.), w związku z zasięgnięciem opinii Komisji w tych sprawach (COM(2019) 330),

IV. w trybie art. 151 ust. 1 regulaminu Sejmu z uwzględnieniem art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 8 października 2010 r. o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej informację Rady Ministrów o posiedzeniu Rady ds. Zagranicznych, które odbędzie się w dniu 17 lutego 2020 r.,

V. w trybie art. 151 ust. 1 regulaminu Sejmu z uwzględnieniem art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 8 października 2010 r. o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady: Sprawozdanie roczne z 2019 r. w sprawie wdrażania instrumentów Unii Europejskiej na rzecz finansowania działań zewnętrznych w 2018 r. (COM(2019) 604 wersja ostateczna) i odnoszące się do niego stanowisko rządu.

W posiedzeniu udział wzięli: **Szymon Szynkowski vel Sęk** sekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych wraz ze współpracownikami, **Grzegorz Wrochna** podsekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Agata Jackiewicz** i **Agnieszka Maciejczak** – z sekretariatu Komisji w Biurze Spraw Międzynarodowych; **Marcin Fryźlewicz** – ekspert ds. legislacji z Biura Analiz Sejmowych, **Łukasz Żołądek** – specjalista ds. międzynarodowych z BAS.

Przewodniczący poseł Stanisław Tyszka (PSL-Kukiz15):

Dzień dobry. Otwieram posiedzenie Komisji do Spraw Unii Europejskiej. Stwierdzam kworum. Witam serdecznie wszystkich obecnych członków Komisji do Spraw Unii Europejskiej, ministrów i towarzyszące im osoby.

Zanim przystąpimy do porządku dziennego, chciałbym złożyć wniosek po dzisiejszym posiedzeniu prezydium Komisji o rozszerzenie porządku dzisiejszego posiedzenia o punkt dotyczący rozpatrzenia wniosku prezydium Komisji w sprawie powołania podkomisji stałej do spraw wykorzystania środków pochodzących z UE. Punkt ten rozpatrzymy jako drugi. Czy jest sprzeciw? Nie widzę.

Ponadto informuję, że w materiałach Ministerstwa Spraw Zagranicznych znajduje się informacja, że agenda Rady ds. Zagranicznych nie zawiera dokumentów ustawodawczych. W związku z powyższym pkt III rozpatrzymy tylko w trybie art. 3 ust. 2 ustawy. Czy są inne uwagi do porządku dziennego? Nie widzę. Wobec tego stwierdzam, że Komisja przyjęła porządek dzienny wraz z zaproponowanymi zmianami.

Przechodzimy do rozpatrzenia pkt I, czyli informacji o dokumentach, w stosunku do których prezydium wnosi o niezgłaszanie uwag. Są to następujące dokumenty UE: w trybie art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 8 października 2010 r. o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej COM(2020) 17, 28; w trybie art. 151 ust. 1 regulaminu Sejmu z uwzględnieniem art. 3 ust. 2 ustawy COM(2020) 6, 21. Czy do wymienionych przeze mnie dokumentów państwo posłowie chcą zgłosić uwagi, czy też zgodnie z wnioskiem prezydium możemy je przyjąć bez rozpatrywania przez Komisję? Sprzeciwu nie słyszę. Stwierdzam, że **Komisja postanowiła nie zgłaszać uwag do wymienionych wyżej dokumentów**. Na tym zamykam rozpatrywanie pkt I.

Przechodzimy do rozpatrzenia pkt II, czyli rozpatrzenia wniosku prezydium Komisji w sprawie powołania podkomisji stałej do spraw wykorzystania środków pochodzących z UE. Uprzejmie informuję, że prezydium Komisji w dniu dzisiejszym zdecydowało o konieczności kontynuowania prac tej podkomisji, która działała efektywnie w trakcie ósmej kadencji Sejmu. Podkomisja będzie dalej zapoznawać się z informacjami o programach operacyjnych wdrażanych ze środków unijnych oraz o horyzontalnych programach europejskich, które są realizowane w Polsce. Czy jest zgoda Komisji? Czy jest sprzeciw? Nie ma. Szanowni państwo, to jest inicjatywa pana przewodniczącego Kołakowskiego. Ustaliliśmy wstępnie, że to będzie podkomisja ośmioosobowa, ona bardzo dobrze funkcjonowała w poprzedniej kadencji, dużo posiedzeń wyjazdowych. Można sporo dobrych rzeczy przez tę podkomisję zrobić, tak że zachęcam państwa do wstąpienia do niej.

Poseł Tadeusz Zwiefka (KO):

Gdzie zgłaszamy kandydatów?

Przewodniczący poseł Stanisław Tyszka (PSL-Kukiz15):

Do sekretariatu.

Poseł Jacek Czerniak (Lewica):

Jakiś klucz polityczny jest?

Przewodniczący poseł Stanisław Tyszka (PSL-Kukiz15):

Jest taki zgrubny. Mówiliśmy: 4, 2, 1, 1. Ale jesteśmy elastyczni. Dostosujemy, że tak powiem, do zapotrzebowania. Stwierdzam, że **Komisja zatwierdziła wniosek o powołanie podkomisji stałej do spraw wykorzystania środków pochodzących z UE**. Informuję państwa posłów, że podkomisja zostanie powołana po uzyskaniu zgody Prezydium Sejmu zgodnie z art. 165 ust. 1 regulaminu Sejmu. Na tym zamykam rozpatrywanie pkt II.

Przechodzimy do pkt III, czyli rozpatrzenia w trybie art. 11 ust. 1 ustawy informacji o stanowisku, jakie Rada Ministrów ma zamiar zająć podczas rozpatrywania projektów aktów prawnych UE na posiedzeniu Rady ds. Konkurencyjności (27 i 28 lutego 2020 r.),

w związku z zasięgnięciem opinii Komisji w tych sprawach. Rząd jest reprezentowany przez pana ministra Grzegorza Wrochnę, podsekretarza stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Bardzo proszę pana ministra o przedstawienie informacji.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego Grzegorz Wrochna:

Dziękuję bardzo. Posiedzenie w tej sprawie, dotyczące badań naukowych, odbędzie się 28 lutego. Jeden punkt będzie dotyczył decyzji PE i Rady w sprawie strategicznego planu innowacji Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii EIT na lata 2021–2027. Co do zasady zgadzamy się z tym projektem, niemniej jednak chciałbym powiedzieć o toczących się jeszcze w tej sprawie dyskusjach, negocjacjach doprecyzowujących ostateczną decyzję. Także ostateczne stanowisko rządu będzie zależało od wciąż toczących się negocjacji na forach przygotowawczych. Aktualnie trwają jeszcze intensywne prace na forum grupy roboczej ds. badań naukowych. Niewykluczone, że część spornych kwestii zostanie przeniesiona na poziom Komitetu Stałych Przedstawicieli, który odbędzie się w przyszłym tygodniu.

Rząd RP wyraża głęboką nadzieję, że przed posiedzeniem Rady uda się uzgodnić kompromisowy zapis, tak by finalnie na posiedzeniu Rady COMPET przyjąć częściowe podejście ogólne Rady do projektu decyzji w sprawie strategicznego planu innowacji EIT.

Szanowni państwo, Europejski Instytut Innowacji i Technologii EIT został ustanowiony w 2008 r. rozporządzeniem PE i Rady. Jego celem jest integrowanie instytucji edukacyjnych, badawczych oraz przedsiębiorstw na rzecz powstawania innowacji. EIT realizuje ten cel głównie za pośrednictwem swoich Wspólnot Wiedzy i Innowacji, tak zwanych KIC. Model EIT ukierunkowany jest na zaradzenie słabościom strukturalnym europejskiego systemu innowacji, takim jak słabo rozwinięta kultura przedsiębiorczości, niski poziom współpracy między środowiskiem akademickim i przemysłem oraz niewystarczający rozwój potencjału ludzkiego, a jego celem jest przyczynienie się do zlikwidowania luki innowacyjnej między państwami członkowskimi UE i jej głównymi konkurentami.

Rząd RP od początku wspierał koncepcję powołania EIT. Obecnie polskie jednostki badawcze i przedsiębiorstwa odgrywają istotną rolę w pięciu Wspólnotach Wiedzy i Innowacji EIT. Dzięki realizacji tych projektów polskie jednostki uzyskują dostęp do nowych technologii i idei innowacyjnych, a także do wiedzy specjalistycznej oraz doświadczeń innych partnerów wspólnot. Rezultaty uzyskiwane w ramach projektów EIT stanowią dobry przykład praktycznej realizacji transferu technologii oraz współpracy zorientowanej na produkt.

W latach 2021–2027 EIT finansowane będzie z unijnego programu „Horyzont Europa". Dokumenty kierunkowe w sprawie EIT są obecnie przekształcane w celu dopasowania mechanizmu funkcjonowania EIT do aktualnej sytuacji w obszarze wsparcia badań i innowacji w Europie. Konkretnie, rozporządzeniu w sprawie EIT towarzyszy strategiczny plan innowacji Decyzja SIA, składany raz na siedem lat, który zawiera dopasowanie priorytetów EIT do priorytetów programu „Horyzont Europa". Łącznie jest to pakiet dokumentów, który pozwala na skuteczne realizowanie misji EIT w ramach „Horyzontu Europa".

W planie strategicznym innowacji EIT na lata 2021–2027 określono strategię i potrzeby finansowania EIT. Przedstawiono w nim również planowane działania w obszarze szkolnictwa wyższego oraz badań naukowych i innowacji, a także zestawienie środków budżetowych przeznaczonych na realizację tych działań. Docelowo wspólnoty EIT mają się stać niezależne, zrównoważone finansowo po 15 latach działalności, co ma je ukierunkować na wytwarzanie innowacyjnych i użytecznych produktów oraz pozyskiwanie własnych dochodów jeszcze w okresie, kiedy otrzymują środki z EIT, gdyż finansowanie KIC będzie się stopniowo zmniejszało w miarę ich rozwoju.

Wprowadzono również nowe działanie EIT polegające na wzmocnieniu tak zwanego regionalnego systemu innowacji RIS poprzez opracowanie strategii działania i większą otwartość na potencjalnych partnerów i przedsiębiorców w poszczególnych regionach i krajach. Zgodnie z wyjściową propozycją Komisji Europejskiej powstanie jedna nowa Wspólnota Wiedzy i Innowacji KIC w obszarze *Cultural and Creative Industries*.

Rząd RP zamierza poprzeć przyjęcie częściowego podejścia ogólnego, zgłaszając w zależności od przebiegu dyskusji i postępu negocjacji uwagi dotyczące następujących zagadnień: odnośnie regionalnego systemu innowacji opowiadamy się za jak najwyższym budżetem na instrument wsparcia RIS. Uważamy, że budżet RIS musi odpowiadać jego ambicjom związanym ze wspieraniem zdolności innowacyjnych państw, które nie osiągają zadowalających wyników w zakresie innowacji. Ponadto popieramy odniesienie do rankingu *European Innovation Scoreboard* jako podstawy do określenia kraju wsparcia w ramach RIS, co jest korzystne dla Polski. W tym zakresie rząd RP wyraża zdecydowany sprzeciw dla uwzględnienia terytoriów zamorskich, regionów jako beneficjentów RIS.

Jeśli chodzi o przedsiębiorczość szkolnictwa wyższego, tak zwane *Higher Education Initiative*, to uważamy, że instytucje szkolnictwa wyższego odgrywają kluczową rolę w systemowym wzmacnianiu innowacyjności państw członkowskich UE w ramach działań tak zwanego Trójkąta Wiedzy. Wyrażamy zadowolenie, że tekst decyzji wskazuje na pilotażowy charakter działań. Ewentualna kontynuacja tych działań powinna jednak mieć miejsce tylko po gruntownej ocenie działań pilotażowych przez ekspertów. Ewentualna decyzja w tym zakresie powinna być podjęta przez Radę zarządzającą EIT. Ponadto uważamy, że tekst decyzji nie może przesądzać o kontynuacji działań, również w kontekście budżetu. Stanowczo podkreślamy konieczność uniknięcia powielania działań *Higher Education Initiative* z innymi inicjatywami, na przykład program „Erasmus Plus", inicjatywa uniwersytetów europejskich i inne. W zakresie budżetu na *Higher Education Initiative* popieramy zapis dotyczący przeznaczenia 20% budżetu EIT na rozwój przedsiębiorczości instytucji szkolnictwa wyższego w krajach tzw. *Modest and Moderate Innovators*, czyli skromni i umiarkowani innowatorzy. Ponadto większość z tych środków powinna być przeznaczona na instytucje szkolnictwa wyższego dotychczas nieuczestniczące we Wspólnotach Wiedzy i Innowacji EIT. Odnośnie do tworzenia nowych Wspólnot Wiedzy i Innowacji opowiadamy się za uwzględnieniem w tekście decyzji opisu procesu wyboru nowych Wspólnot Wiedzy i Innowacji. Szanowni państwo, przedmiotowa inicjatywa umożliwi lepszą realizację zadań EIT w kontekście nowego programu ramowego UE dla badań i innowacji, umożliwiając także polskim podmiotom szersze wykorzystanie instrumentów wsparcia. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Stanisław Tyszka (PSL-Kukiz15):

Dziękuję bardzo panu ministrowi. Otwieram dyskusję. Czy są pytania? Bardzo proszę, pani przewodnicząca Pomaska.

Poseł Agnieszka Pomaska (KO):

Bardzo dziękuję, panie ministrze. Chciałam tylko dopytać o ten fragment, w którym mówi pan o sprzeciwie rządu w odniesieniu do terenów zamorskich, jeśli dobrze zrozumiałam. Czy mógłby pan to rozwinąć? Bo nie do końca zrozumiałam.

Podsekretarz stanu w MNiSW Grzegorz Wrochna:

Tak, tak. Pan dyrektor Gaczyński odpowie.

Poseł Agnieszka Pomaska (KO):

I uzasadnienie też tego stanowiska.

Zastępca dyrektora Departamentu Innowacji i Rozwoju MNiSW Mateusz Gaczyński:

Pani przewodnicząca, chodzi o to, że w tym statusie funkcjonują regiony na przykład Francji i Hiszpanii, które mają dużo większe szanse na wykorzystanie standardowych instrumentów wsparcia oferowanych przez budżet zarządzany centralnie. Poprzez to, że sprzeciwiamy się włączeniu terytoriów zamorskich do instrumentów dedykowanych dla krajów słabiej rozwiniętych, zwiększamy pulę budżetową potencjalnie dostępną dla polskich beneficjentów tych programów.

Poseł Agnieszka Pomaska (KO):

To rozumiem, tylko jakie jest nasze uzasadnienie? Bo uzasadnienie, że my chcemy dostać więcej, jest takie trochę płytkie. Mam po prostu takie wrażenie, że ta strategia może być nieskuteczna, dlatego dopytuję, czy to nie będzie podważone ze względu na fundamenty UE. Dlaczego ktoś ma być wykluczony? Tereny zamorskie są jednak integralną częścią danego państwa.

Zastępca dyrektora departamentu MNiSW Mateusz Gaczyński:

One nie są wykluczone z żadnego instrumentu wsparcia. Nam chodzi o to, żeby te środki, które powinny rozwijać elementy europejskiego systemu innowacji, które nie są wystarczająco rozwinięte, były kierowane do tych krajów i regionów, które rzeczywiście tego potrzebują. Terytoria zamorskie mają dostęp zarówno do budżetu UE, jak i do budżetów nauki i szkolnictwa wyższego dużo bardziej niż Polska rozwiniętych krajów unijnych. Chodzi nam o to, żeby koncentrować na interwencję unijną, tak jak na przykład w polityce spójności, na tych obszarach, które rzeczywiście tego potrzebują, a nie na tych obszarach, które z racji na to, że są trochę oddalone od macierzy, postulują włączenie ich do tych dodatkowych instrumentów wsparcia.

Przewodniczący poseł Stanisław Tyszka (PSL-Kukiz15):

Dziękuję bardzo. Bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Jacek Czerniak (Lewica):

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, ja mam pytanie dotyczące oceny skutków finansowych. Jest tutaj napisane, że ten program w perspektywie 2007–2027 to będzie około 3 mld euro, a udział Polski będzie wynosił 108 mln euro i jest to podyktowane wysokością 3,6 składki unijnej, czyli 3,6 jako składka unijna do całego budżetu Unii, Polski czy do tego programu? Chciałbym, żeby to zostało rozszyfrowane, 3,6% składki unijnej – jak by pan to rozszerzył?

Zastępca dyrektora departamentu MNiSW Mateusz Gaczyński:

Panie pośle, Polska nie ma dedykowanych alokacji na poszczególne programy finansowane z budżetu centralnego UE. Te 3,6% to czysto matematyczne wyliczenie proporcji udziału polskiej składki w budżecie UE.

Jeżeli chodzi o schematy programów zarządzanych centralnie „Horyzontu 2020” w tym momencie polski udział w budżecie tego programu kształtuje się na poziomie około 1,16% i znacząco wzrósł na przestrzeni ostatniego półtora roku, co ewidentnie możemy łączyć z wprowadzeniem mechanizmów konkurencyjnych wynikających z ustawy 2.0.

Jeżeli chodzi o instrumenty dostępne w ramach Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii, to tutaj udział polskich beneficjentów jest zdecydowanie wyższy, między innymi dzięki temu, że udało nam się wprowadzić pewne preferencje, nazwijmy to regionalne, wynikające z faktu bycia w grupie krajów umiarkowanych i nowatorów. Tutaj na przykład w tym schemacie, o którym mówił pan minister, czyli schemacie RIS, w ostatnim konkursie organizowanym przez Europejski Instytut Innowacji i Technologii udział polskich podmiotów przekroczył 3%, czyli można powiedzieć, że posługując się bardzo prostą analogią, którą trudno w tym momencie uzasadnić liczbowo, odzyskujemy mniej więcej tę składkę, którą wpłacamy do budżetu UE, dzięki takiej, a nie innej konstrukcji konkursu w ramach schematu Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii.

Przewodniczący poseł Stanisław Tyszka (PSL-Kukiz15):

Dziękuję bardzo. Czy są jeszcze jakieś pytania? Zamykam dyskusję. Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia do wiadomości informacji? Nie widzę. **Stwierdzam, że Komisja przyjęła do wiadomości informację o stanowisku, jakie Rada Ministrów ma zamiar zająć podczas rozpatrywania projektów aktów prawnych UE na posiedzeniu Rady ds. Konkurencyjności (27 i 28 lutego 2020 r.), w związku z zasięgnięciem opinii Komisji w tych sprawach, w trybie art. 11 ust. 1 ustawy.** Na tym zamykam rozpatrywanie pkt III.

Przechodzimy do pkt IV, czyli rozpatrzenia w trybie art. 151 ust. 1 regulaminu Sejmu z uwzględnieniem art. 3 ust. 2 ustawy informacji Rady Ministrów o posiedzeniu Rady ds. Zagranicznych, które odbędzie się w dniu 17 lutego 2020 r. Rząd jest reprezentowany przez pana ministra Szymona Szynkowskiego vel Sęka, sekretarza stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych. Bardzo proszę pana ministra o przedstawienie informacji.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Szymon Szynkowski vel Sęk:

Bardzo dziękuję panu przewodniczącemu. Szanowni państwo przewodniczący, szanowni państwo posłowie, wstępny porządek obrad nadzwyczajnego posiedzenia Rady ds. Zagranicznych, które odbędzie się 17 lutego 2020 r., nie zawiera projektów aktów ustawodaw-

czych. Planowane jest natomiast podczas posiedzenia tej Rady podjęcie trzech tematów: relacje UE z Unią Afrykańską, kwestia Libii oraz relacje UE z Indiami. O odniesieniu do pierwszego tematu, czyli relacji UE z Unią Afrykańską, rząd stoi na stanowisku, że przyszła strategia powinna uczynić z UE najbardziej atrakcyjnego i wiarygodnego partnera państw Unii Afrykańskiej. Stosunki UE z Afryką muszą być wzajemnie korzystne, wykraczać daleko poza li tylko finansowanie rozwoju. Nasze wspólne interesy, które zostaną określone w strategii, obejmują między innymi rozwiązywanie problemów klimatycznych, pokój i bezpieczeństwo, a także poprawę perspektyw ekonomicznych i możliwości biznesowych. Polska w pełni rozumie wyzwania, z jakimi państwa afrykańskie mierzą się w kontekście zmian klimatu. Aktywnie wspieramy wysiłki na rzecz zwiększenia efektywności udzielanego im wsparcia. W minionym roku Polska przekazała do Zielonego Funduszu Klimatycznego kwotę 3 mln dolarów. UE prowadzi jedną z najbardziej ambitnych polityk klimatycznych na świecie, żeby nie powiedzieć najbardziej ambitną politykę klimatyczną na świecie, ale aby skutecznie przeciwdziałać zmianom klimatu, niezbędna jest odpowiedź globalna różnych państw, w tym także oczywiście na miarę możliwości tych państw, państw afrykańskich.

W odniesieniu do polityki rozwojowej i współpracy technicznej Polska traktuje priorytetowo współpracę z Afryką w takich sektorach jak służby ratownicze, sektor prywatny i przedsiębiorczość, ochrona środowiska, opieka zdrowotna, infrastruktura, sieć. Polska była i pozostaje zaangażowana w wysiłki stabilizacyjne w Afryce Subsaharyjskiej. Uczestniczyliśmy w szeregu misji, również unijnych misji w tym regionie. Zagrożenia bezpieczeństwa dla takich krajów jak Mali czy Somalia są ściśle powiązane z tymi na Bliskim Wschodzie, a kompleksowe wsparcie unijne dla pokoju i bezpieczeństwa wymaga również ścisłej współpracy, kooperacji z innymi partnerami, w szczególności z ONZ, z organizacjami również, tak jak ONZ, w ramach ONZ i Sojuszu Północnoatlantyckiego.

Istotną kwestią są również wysiłki na rzecz komunikacji publicznej w Afryce podejmowane przez zespół *StratCom Tusk Force* w Europejskiej Służbie Działań Zewnętrznych. Jest to szczególnie ważne w kontekście działań dezinformacyjnych w Afryce, które są prowadzone przez Rosję. Moskwa dąży do podważenia polityki europejskiej w regionie, antagonizuje państwa Afryki przeciwko Europie. Ta kwestia z punktu widzenia Polski jest również niezmiernie istotna. Będziemy ją podkreślać podczas posiedzenia Rady ds. Zagranicznych.

Drugi temat, czyli kwestia Libii – Polska podkreśla tutaj przewodnią rolę ONZ w libijskim procesie politycznym. Popieramy pragmatyczne i stopniowalne podejście do realizacji działań związanych z kontrolą przestrzegania embarga na dostawy broni do Libii. Przypominamy także o polskim zaangażowaniu w operację EUNAVFOR Med Sophia i zobowiązaniu do wsparcia wysiłków międzynarodowych na rzecz stabilizacji sytuacji bezpieczeństwa w regionie.

W trzecim punkcie dotyczącym relacji UE z Indiami, będziemy wskazywali, że z uwagi na znaczenie Indii dla UE jako istotnego partnera, z którym dzielimy wspólne wartości oraz interesy strategiczne w kwestii bezpieczeństwa narodowego i ładu międzynarodowego, opowiadamy się za umacnianiem konstruktywnych i zrównoważonych relacji politycznych i gospodarczych z New Delhi. Liczymy na wznowienie negocjacji nad umową o wolnym handlu między UE a Indiami i mamy nadzieję, że UE i Indie zawrą porozumienie o wzajemnej ochronie inwestycji.

W kontekście walki z globalnym ociepleniem ambicji klimatycznych UE wskazujemy na konieczność wypracowania przez społeczność międzynarodową wspólnego podejścia, jak również określenia, także przez kraje rozwijające się, ich celów redukcyjnych uwzględniających jednak, co istotne, ich specyfikę każdorazowo społeczną i gospodarczą.

Jeżeli państwo posłowie mają bardziej szczegółowe pytania dotyczące stanowiska polski w trzech tematach, które będą prezentowane podczas posiedzenia Rady ds. Zagranicznych, to jesteśmy otwarci i gotowi odpowiedzieć na państwa pytania. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Stanisław Tyszka (PSL-Kukiz15):

Dziękuję bardzo panu ministrowi. Otwieram dyskusję. Bardzo proszę, pan poseł Zwiefka, i czekam na kolejne zgłoszenia.

Poseł Tadeusz Zwiefka (KO):

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. Dziękuję panu ministrowi za wprowadzenie i za informacje odnośnie do stanowiska Polski na najbliższe posiedzenie. Sprawa Afryki to jest temat tak szeroki, że moglibyśmy tutaj mnóstwo wątków poruszyć, szczególnie w bieżących relacjach UE z Afryka. Natomiast rok 2020 jest o tyle ważny, że dobiega końca, wygasa porozumienie z Kotonu, regulujące współpracę pomiędzy UE i krajami afrykańskimi. Chcę zapytać, czy w tej mierze mamy już wypracowane stanowisko. Nie pytam o stanowisko Polski jako kraju członkowskiego, tylko czy ma pan minister rozeznanie, na jakim etapie są prace przygotowujące perspektywiczne porozumienie o współpracy gospodarczej, polityczno-ekonomicznej z Afryką.

Odnośnie do Libii, tutaj jest o tyle istotna kwestia, że brak stabilnej administracji publicznej czy państwowej na terytorium libijskim powoduje, że wciąż jest to teren, z którego najczęściej korzystają przemytnicy ludzi. Czy również w ramach rozmów, które państwo będą prowadzili, znajdzie się temat o wzmocnienie, niestety nie wiadomo z kim, współpracy wymuszającej kontrole tej niezwykle trudnej granicy morskiej? Dziękuję.

Przewodniczący poseł Stanisław Tyszka (PSL-Kukiz15):

Dziękuję bardzo. Pan poseł Piecha.

Poseł Bolesław Piecha (PiS):

Dziękuję bardzo. Ja tylko w jednej sprawie. Pan poseł Zwiefka poruszył sprawę porozumienia z Kotonu. To nie było tylko porozumienie afrykańskie, ale również tam była chyba Oceania i były również Karaiby. Czy pan może mi podać informację, czy to porozumienie będzie kontynuowane w tej bardzo szerokiej formule, czy zostanie zastąpione trzema porozumieniami: Afryka, Ameryka Południowa i Karaiby, i Oceania?

Przewodniczący poseł Stanisław Tyszka (PSL-Kukiz15):

Dziękuję. Czy są jeszcze jakieś pytania? bardzo proszę, panie ministrze.

Sekretarz stanu w MSZ Szymon Szynkowski vel Sęk:

Jeśli państwo pozwolą, to w sprawie bieżących prac dotyczących kwestii tego, jak dalej będą uregulowane kwestie, które do tej pory były uregulowane porozumieniem z Kotonu, jak i sytuacją w Libii, pozwolę sobie przekazać głos pani dyrektor Stachowiak, która w Biurze Dyrektora Politycznego odpowiada bezpośrednio za te kwestie. Ja akurat nie jestem ministrem bezpośrednio nadzorującym te kwestie. Dzisiaj jestem ministrem zastępującym ministra, który nadzoruje bezpośrednio te sprawy, a nie chciałbym, żeby państwo otrzymali zbyt ogólnikową informację z mojej strony, więc pozwolę sobie przekazać głos pani dyrektor.

Zastępca dyrektora Biura Dyrektora Politycznego w MSZ Marta Stachowiak:

Szanowni panowie posłowie, tak jak panowie wskazali, w tym roku trwają dyskusje na temat wypracowania nowej strategii dla Afryki i jak panowie zapewne wiedzą, proces przygotowań do szczytu, który odbędzie się 28–30 października rozpoczyna debata ministrów spraw zagranicznych na posiedzeniu FAC właśnie w przyszłym tygodniu. Kolejnym etapem politycznym rozmów ministrów spraw zagranicznych będzie spotkanie ministerialne Unia Afrykańska – Unia Europejska, które odbędzie się na początku maja, najprawdopodobniej w Kigali. W między czasie, czyli na początku marca, planowana jest publikacja wspólnego komunikatu, czyli *EU's Comprehensive Strategy with Africa* oraz dyskusja na ten temat na forum Rady Europejskiej w czerwcu tego roku i przyjęcie konkluzji Rady Europejskiej w tej kwestii.

Dlatego w okresie poprzedzającym październikowy szczyt od czerwca do października mamy nadzieję na wypracowanie dokumentu końcowego, czyli wspólnej strategii. W tej chwili państwa członkowskie są konsultowane. Zmianą podejścia unijnego jest też to, że jest założenie konsultowania tego planu również z partnerami afrykańskimi, tak aby był on bardziej umową czy strategią partnerską, a nie narzuconym dokumentem ze strony UE. tyle może na chwile obecną. Jeśli będą potrzebne bardziej szczegółowe informacje, to oczywiście też możemy przekazać w trybie pisemnym.

Przewodniczący poseł Stanisław Tyszka (PSL-Kukiz15):

Bardzo proszę, pan poseł Piecha.

Poseł Bolesław Piecha (PiS):

Gadam dzisiaj dużo, bo dlaczego mnie to interesuje? Interesuje mnie, bo pozostały pewne związki. Przez pięć lat miałem zaszczyt przewodniczyć delegacji PE z krajami CARIFORUM. Pytanie jest, bo te państwa wyspiarskie były jakby na przyczepkę. To było fajne, bo posiedzenia specjalnej komisji były w tych egzotycznych krajach, natomiast sądzę, że różnice znaczenia tych państw były jednak ogromne i o ile Afryka była bardziej monitorowana, to te kraje egzotyczne mniej. Sądzę, że lepiej byłoby się koncentrować na Afryce jako na strategicznym partnerze, a niekoniecznie na tych obrzeżach.

Zastępca dyrektora Biura Dyrektora Politycznego w MSZ Marta Stachowiak:

I takie też jest założenie w tej chwili. A jeszcze w odniesieniu do kwestii libijskiej, panie pośle, pytał pan o kwestię ochrony czy współpracy w odniesieniu do przemytu imigrantów. Jak panowie posłowie i panie posłanki wiedzą, w tej chwili trwa dyskusja na temat wznowienia mandatu misji EUNAVFOR Med Sophia, która zresztą będzie się najprawdopodobniej będzie się inaczej nazywać. Ciężar ma być w tej chwili położony na przestrzeganie embarga na dostawy broni do obu stron, natomiast oczywiście ten komponent, że tak powiem, walki z przemytnikami czy też próby ograniczenia przemytu, również jest wpisany i był wpisany w dotychczasowy mandat Sophii. Mogę powiedzieć, że w tym momencie nie ma jeszcze konsensusu dotyczącego mandatu. Padają różne propozycje. Na chwilę obecną wygląda na to, że sekwencja będzie taka, że zaczniemy od monitoringu przestrzeni powietrznej, najpierw poza Libią, potem, jeśli będzie zgoda władz libijskich, chociaż tutaj trudno powiedzieć, co to znaczy władz libijskich, w odniesieniu do którego fragmentu, miałby to być monitoring również przestrzeni powietrznej Libii, a następnie operacja morska. natomiast oczywiście jeśli chodzi o operację morską, mamy dylemat. W tej chwili kilka państw członkowskich nie chce się zgodzić na wznowienie operacji morskiej w dotychczasowym, czy w poprzednim kształcie, w związku z tym, że pozostaje kwestia wyokrętowania i braku konsensusu w odniesieniu do tej kwestii, dlatego też założenie jest takie, że w poniedziałek na poziomie politycznym ministrów spraw zagranicznych będzie dyskusja na ten temat, tak żeby dała mandat polityczny, w jakim kierunku misja ma pójść, i potem na niższych szczeblach na posiedzeniach Komitetu Stałych Przedstawicieli ds. Polityki Bezpieczeństwa i Zagranicznej oraz niżej będą już wypracowane konkretne regulacje prawne. Jeszcze jeden element jest oczywiście taki, że założenie jest takie, że UE może podjąć swoje działania dopiero w momencie, kiedy sytuacja na to pozwoli, a jak wiemy, efekty konferencji berlińskiej nie do końca są w tej chwili przekonujące, ponieważ tak naprawdę nie mamy do czynienia z trwałym zawieszeniem broni, a obie strony różnie interpretują swoje zobowiązania podjęte później już w ramach *follow-up* i spotkania 5+5. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Stanisław Tyszka (PSL-Kukiz15):

Dziękuję bardzo. Dziękuję pani dyrektor, panu ministrowi. Zamykam dyskusję. Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia do wiadomości informacji? Nie widzę. **Stwierdzam, że Komisja przyjęła do wiadomości informację Rady Ministrów o posiedzeniu Rady ds. Zagranicznych, które odbędzie się w dniu 17 lutego 2020 r.** Na tym zamykam rozpatrywanie pkt IV.

Przechodzimy do pkt V, czyli rozpatrzenia w trybie art. 151 ust. 1 regulaminu Sejmu z uwzględnieniem art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 8 października 2010 r. Sprawozdania Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady: Sprawozdanie roczne z 2019 r. w sprawie wdrażania instrumentów Unii Europejskiej na rzecz finansowania działań zewnętrznych w 2018 r. (COM(2019) 604 wersja ostateczna) i odnoszącego się do niego stanowiska rządu. Rząd jest reprezentowany również przez pana ministra Szymona Szynkowskiego vel Sęka, sekretarza stanu w MSZ. Bardzo proszę o przedstawienie stanowiska.

Sekretarz stanu w MSZ Szymon Szynkowski vel Sęk:

Dziękuję, panie przewodniczący. Dziękuję państwu przewodniczącym. Szanowni państwo posłowie, pozytywnie oceniamy wszechstronny i przekrojowy charakter sprawozdania Komisji europejskiej za 2018 r., zwłaszcza w odniesieniu do działań UE w kwestii reali-

zacji celów zrównoważonego rozwoju, określonych w agendzie na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 i wdrażanych w ramach europejskiego konsensusu w sprawie rozwoju. Pozytywnie oceniamy również postępy we wdrażaniu strategii globalnej UE, w szczególności w zakresie wzmacniania odporności sąsiadów UE na zagrożenia zewnętrzne.

Zwracamy jednocześnie uwagę na zauważalne w sprawozdaniu rozbieżności pomiędzy celami wyznaczonymi w dokumentach strategicznych UE, przede wszystkim w strategii globalnej UE, a efektywną implementacją i finansowaniem działań w ramach instrumentów zewnętrznych UE. W ujęciu geograficznym dotyczy to w szczególności tendencji do nadawania przez instytucje unijne priorytetu działaniom w Afryce, kosztem jednakże innych regionów, w tym Europy Wschodniej.

W naszej ocenie nazbyt ogólnie potraktowano także kwestie zaangażowania UE w obszarze wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony. W sprawozdaniu wskazano jedynie na główne inicjatywy w ramach wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony, to jest stałą współpracę strukturalną PESCO, Europejski Fundusz Obrony, Europejski Instrument na Rzecz Pokoju oraz cywilny wymiar wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony.

W sprawozdaniu nie przedstawiono jednak korzyści, jakie te inicjatywy mogą przynieść UE ani oceny problemów wiążących się z ich uruchomieniem i implementacją. Nie podjęto także kwestii zainicjowanej w 2018 r. dyskusji o zasadach udziału państw trzecich w stałej współpracy strukturalnej PESCO. W zakresie współpracy UE–NATO raport nie podejmuje projektu dotyczącego mobilności wojskowej, będącego flagowym projektem współpracy tych dwóch podmiotów międzynarodowych, a także pomija współpracę operacyjną.

Zgodnie z zaleceniami strategii globalnej UE Polska opowiada się za wzmocnieniem wspólnej wizji i wspólnych działań oraz dążeniem do bardziej wiarygodnej, responsywnej i spójnej Unii, przy poszanowaniu żywotnych interesów wszystkich państw członkowskich. Jesteśmy otwarci, by odpowiedzieć na państwa ewentualne pytania. Sprawozdanie jest szerokim dokumentem. Pozwoliłem sobie zakreślić zupełne generalia. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Stanisław Tyszka (PSL-Kukiz15):

Dziękuję panu ministrowi. Sprawozdawcą do tego dokumentu jest pan poseł Rafał Bochenek. Bardzo proszę pana posła o zabranie głosu.

Poseł Rafał Bochenek (PiS):

Szanowni państwo, przedmiotowy dokument ma charakter sprawozdawczy i informacyjny. Nie wywołuje on społecznych, gospodarczych ani finansowych skutków. To również nie jest akt ustawodawczy UE. Sprawozdanie obejmuje działania podjęte przez UE w ramach globalnej strategii w dziedzinie polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, takie jak pomoc humanitarna czy współpraca rozwojowa, agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 i europejskiego konsensusu w sprawie rozwoju, współpraca i funkcjonowanie sojuszu Afryka–UE, a także proces rozszerzania UE.

Z dokumentu wynika, że zagregowana kwota zainwestowanych środków na pomoc rozwojową wydatkowana w 2018 r, wyniosła ponad 74 mld euro, co stanowi ponad 50% łącznej globalnej kwoty przeznaczonej na te cele. UE, dążąc do zapewnienia bezpieczeństwa państwom członkowskim, podejmuje szereg inicjatyw mających na celu ustabilizowanie sytuacji społeczno-polityczno-gospodarczej w regionie państw Sahelu, to jest w Mali czy w Republice Środkowoafrykańskiej. Na wsparcie tej części świata przeznaczono 8 mld euro.

Na początku 2018 r. opublikowano strategię Komisji Europejskiej dla Bałkanów Zachodnich, co znacząco wzmocniło europejskie aspiracje tego regionu. Ważnym krokiem Komisji Europejskiej było przyjęcie w 2018 r. rocznego pakietu rozszerzenia obejmującego Albanię i Macedonię Północną. Ważnym dokumentem realizowanym i wdrażanym w ramach struktur unijnych i wypracowanego konsensusu jest agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030, którą w 2015 r. przyjęły wszystkie państwa ONZ, a która uszczegóławia i dookreśla priorytety, czyli najbardziej palące wyzwania, przed którymi stoi dzisiaj świat, w tym UE.

W 2018 r. zacieśnieniu uległ sojusz unijno-afrykański, i co było swoistym kontinuum ustaleń, jakie udało się wypracować na szczycie UE–Afryka w 2017 r. na Wybrzeżu Kości Słoniowej. Ścisła współpraca dwóch kontynentów ma się przyczynić do stymulo-

wania inwestycji, przyciągania inwestorów i zwiększenia wymiany handlowej – generalnie poprawienia stosunków gospodarczych pomiędzy Europą i Afryką. Temu również ma służyć Europejski Plan Inwestycji Zewnętrznych, skierowany do regionów sąsiadujących z UE, w tym w dużej mierze do Afryki. Celem jego jest poszerzenie spektrum inwestycji i rozbudowa rynku wymiany handlowej.

Wciąż realizowany unijny instrument pomocy dla uchodźców w Turcji, w ramach którego zrealizowano 72 projekty na kwotę 3 mld euro, wspierając ludność lokalną i uchodźców. W 2018 r. rozpoczęto wydatkowanie kolejnych 3c mld euro w ramach następnej transzy na lata 2018–2019. Kontynuowano także wsparcie humanitarne dla Ukrainy. UE podejmowała działania na rzecz wsparcia uchodźców syryjskich i społeczności przyjmujących w Libanie, Jordanii, Turcji w odpowiedzi na syryjski kryzys humanitarny, co, warto podkreślić, jest także wynikiem istotnych zabiegów politycznych i dyplomatycznych polskiego rządu, by problem i kryzys humanitarny rozwiązywać u jego źródeł.

W 2018 r. UE wspierała realizację ONZ-owskiej agendy 2030 i określonych w niej 17 celów zrównoważonego rozwoju, które mają być osiągnięte do 2030, które to wyzwania obejmują takie dziedziny jak walkę z ubóstwem, głodem, sprawy związane z opieką zdrowotną, poprawą edukacji, równości płci czy ochroną klimatu. Działania związane z realizacją z agendy 2030 należy ocenić pozytywnie.

Poddając zaprezentowany dokument krytycznej analizie, warto zwrócić uwagę na lakoniczna informację na temat stałej współpracy strukturalnej PESCO, Europejskiego Funduszu Obrony czy generalnie działań w obszarze wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony. Za pozytywny przejaw integracji na kontynencie należy przyjąć rekomendacje Komisji Europejskiej dotyczącej otwarcia negocjacji z Albanią i Macedonią Północną, jednakże faktyczny brak otwarcia tych negocjacji wprowadził niepewność w relacjach YE z Bałkanami Zachodnimi oraz osłabił pozycję UE, podważając jej wiarygodność. Złożone obietnice wobec regionu nie znalazły jak dotąd odzwierciedlenia w działaniach politycznych. Polska jest orędownikiem rozszerzenia UE, bo ten kierunek polityczny i otwarcie się UE na nowe państwa członkowskie gwarantuje nie tylko rozwój całej wspólnoty, ale także spokój i bezpieczeństwo na kontynencie.

Szanowni państwo, po przeanalizowaniu całego sprawozdania Komisji Europejskiej dla PE za rok 2019 wnoszę o pozytywne zaopiniowanie niniejszego dokumentu.

Przewodniczący poseł Stanisław Tyszka (PSL-Kukiz15):

Dziękuję bardzo panu posłowi. Otwieram dyskusję. Czy ktoś z państwa posłów chciałby zabrać głos? Nie słyszę. Czy jest sprzeciw wobec decyzji Komisji o przyjęciu informacji dotyczącej tego dokumentu? Nie widzę. **Stwierdzam, że Komisja przyjęła do wiadomości informacje rządu na temat dokumentu o sygnaturze COM(2019) 604 i odnoszące się do niego stanowisko rządu**. Na tym zamykam rozpatrywanie pkt V.

Informuję państwa posłów, że kolejne posiedzenie Komisji odbędzie się w dniu 27 lutego br. Szanowni państwo, jest jedna sprawa organizacyjna, mianowicie mamy wyjazd do Brukseli 17–19 i jest jedna osoba za dużo. Pani poseł rzeczywiście przed chwilą zadeklarowała, że ewentualnie może się wycofać. Czy to jest definitywne, pani poseł?

Poseł Beata Mateusiak-Pielucha (PiS):

Jeśli jest jedna osoba za dużo.

Przewodniczący poseł Stanisław Tyszka (PSL-Kukiz15):

Pytanie jest takie: czy ktoś z obecnych posłów, którzy się zgłosili, jest absolutnie pewien, że jedzie? Dobrze. Ze jedzie. Czy ci, którzy są na sali i się zgłosili na wyjazd, są absolutnie pewni? Dobrze. To w takim razie skorzystamy z uprzejmości pani poseł i będzie to pani poseł wynagrodzone przy kolejnej okazji.

Dziękuję bardzo. Informuję, że na tym porządek dzienny został wyczerpany. Protokół dzisiejszego posiedzenia będzie wyłożony do przejrzenia w sekretariacie Komisji w Kancelarii Sejmu. Zamykam posiedzenie Komisji.